

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 97. тач. 6. и 15. Устава Републике Србије, којим је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује, поред осталог, порески систем и финансирање остваривања права и дужности Републике Србије, утврђених Уставом и законом.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

- *Проблеми које закон треба да реши, односно циљеви који се законом постижу*

Разлози за доношење овог закона садржани су у потреби да се, у циљу обезбеђивања услова за даље спровођење свеобухватне реформе пословног окружења и борбе против „сиве економије” створе услови за ефикасније сузбијање нелегалног рада физичких лица, запошљавање, прилив инвестиција и привредни раст и свеукупно омогућавање повољнијих услова привређивања растерећењем привредних субјеката. С тим у вези, предложена су решења која се односе на даље фискално растерећење прихода по основу рада смањењем стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, продужење периода примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица, као и начин утврђивања основице доприноса и обавезе за обвезнике који остварују приходе по основу уговорене накнаде на које се порез плаћа самоопорезивањем у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана и смањење трошкова администрација обавеза по том основу.

Предложено је смањење стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, са 25% на 24%, што значи, са становишта обрачунавања и плаћања доприноса по основу зараде, да је послодавац ослобођен од плаћања дела доприноса који се обрачунава и плаћа на терет послодавца (на терет зараде) у висини од 1%, тако да се допринос на терет послодавца плаћа по стопи од 10%, док је садашња стопа 11%. На тај начин обезбеђује се мање фискално оптерећење прихода које физичка лица остваре по основу рада, с једне стране, и смањење трошкова пословања за послодавце и друге исплатиоце прихода, с друге стране.

У вези са мерама подстицања запошљавања, предложено је и продужење периода примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица у виду права на повраћај дела плаћених доприноса за обавезно социјално осигурање по основу зараде новозапосленог лица у проценту од 65% до 75%, са 31. децембра 2022. године на 31. децембар 2023. године. Ове мере подстицаја за запошљавање незапослених лица односе се на лица који су на евиденцији код Националне службе за запошљавање, и за велики број послодавца који су их користили у претходном периоду представља значајну финансијску олакшицу у пословању. Имајући у виду да су мере је у примени од 1. јула 2014. године, односно 1. јануара 2016. године, сходно иницијативи представника послодавца предлаже се продужење периода примене олакшица и за период 2023. године. Предложеним решењем постиже се континуитет у коришћењу олакшица, што је нарочито важно за послодавце у планирању трошкова пословања.

Обавеза доприноса за обавезно социјално осигурање по основу прихода физичких лица од уговорене накнаде (од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана), за које обвезник доприноса сам обрачунава и плаћа припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање, сагласно споразуму који је кроз активности Радне групе постигнут са представницима удружења радника на интернету, уређује се на начин којим се омогућава да лица која остварују предметне приходе, под законом одређеним условима, плаћају допринос за пензијско и инвалидско осигурање и за здравствено осигурање.

Сагласно постигнутим споразуму, физичка лица под једнаким условима могу да се одреде за начин утврђивања пореске основице било да се одреде за признавање нормираних трошкова у динарском износу 96.000 динара квартално и плаћање пореза по стопи од 20% или да се одреде за признавање нормираних трошкова у динарском износу 57.900 динара квартално увећаних за 34% бруто прихода оствареног у кварталу и плаћање пореза по стопи од 10%. Овакав начин одређења утврђивања пореске основице је од значаја и за одређење у погледу основице и обавезе плаћања доприноса за обавезно социјално осигурање. С тим у вези, код одређења за једну од могућих основица доприноса по основу уговорене накнаде, за лица која се одреде за нормиране трошкове у динарском износу од 96.000 динара квартално, основица доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за квартал је опорезиви приход, а основица доприноса за обавезно здравствено осигурање за квартал је најмање троструки износ основице од 15% просечне месечне зараде у Републици Србији. Са друге стране, за лица се одреде за нормиране трошкове у динарском износу од 57.900 динара квартално увећане за 34% бруто прихода оствареног у кварталу, основица доприноса за пензијско и инвалидско осигурање за квартал је најмање троструки износ најниже месечне основице доприноса, а основица доприноса за обавезно здравствено осигурање је иста као и за претходну групу обвезника.

Предложеним законским решењем даје се могућност да обвезници по основу плаћених доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање и за обавезно здравствено осигурање остварују одређена права у складу са законима којима се уређује материја пензијског и инвалидског осигурања и здравственог осигурања.

Основна садржина предложених измена и допуна Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, бр. 84/04, 61/05, 62/06, 5/09, 52/11, 101/11, 47/13, 108/13, 57/14, 68/14-др. закон, 112/15, 113/17, 95/18, 86/19, 153/20, 44/21 и 118/22 - у даљем тексту: Закон) односи се на:

- смањење стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање са 25% на 24%;
- продужење периода примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица;
- уређење основице доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање и за обавезно здравствено осигурање, по основу уговорене накнаде за које је лице дужно да само обрачуна и уплати доприносе за обавезно социјално осигурање.

• Разматране могућности да се проблеми реше и без доношења закона

Имајући у виду да је реч о елементима система и политике јавних прихода који се, сагласно одредбама Закона о буџетском систему („Службени гласник РС”, бр. 54/09, 73/10, 101/10, 101/11, 93/12, 62/13, 63/13-исправка, 108/13, 142/14, 68/15-др. закон, 103/15, 99/16, 113/17, 95/18, 31/19, 72/19, 149/20, 118/21 и 118/21-др. закона), уведе законом, то значи да

се измене и допуне тих елемената могу вршити само законом. Према томе, како се материја која се уређује овим законом односи на доприносе за обавезно социјално осигурање и спада у законодавну регулативу, није разматрано, нити је било основа за разматрање њеног уређења другим законом или подзаконским актом.

• *Зашто је доношење закона најбољи начин за решавање проблема*

С обзиром да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона, тј. изменама и допунама закона.

Уређивањем материје доприноса за обавезно социјално осигурање законом даје се допринос правној сигурности и обезбеђује јавности доступност у погледу вођења фискалне политике, с обзиром да се закон као општи правни акт објављује и ствара једнака права и обавезе за све субјекте који се нађу у истој правној ситуацији.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Уз члан 1.

У члану 28. Закона, који се односи на утврђивање основица доприноса за лица која остварују уговорену накнаду, у ставу 2. је предложено да основица доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање за квартал, за лица из члана 57. став 2. Закона која су дужна да сама обрачунају и уплате доприносе у случају када уговорену накнаду остварују од лица које приликом исплате накнаде није обвезник обрачунавања и плаћања доприноса, а која сагласно одредбама закона којим се уређује порез на доходак грађана порез плаћају самоопорезивањем на опорезиви приход који чини бруто приход остварен у кварталу умањен за збир нормираних трошкова опредељених у динарском износу и 34% бруто прихода оствареног у кварталу, је најмање троструки износ најниже месечне основице доприноса из члана 36. Закона. Поред тога, основица доприноса за обавезно здравствено осигурање за квартал, за поменута лица из члана 57. став 2. Закона која сагласно одредбама закона којим се уређује порез на доходак грађана порез плаћају самоопорезивањем на приходе остварене у кварталу, је најмање троструки износ основице из члана 35б Закона. Уколико су основице доприноса ниже од опорезивог прихода, основица доприноса је опорезиви приход.

Уз члан 2.

У члану 36. Закона, који се односи на примену најниже месечне основице доприноса за обавезно социјално осигурање, врши се правнотехничко усклађивање услед измена у члану 28. Закона.

Уз члан 3.

У члану 44. Закона врши се измена стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, тако што се стопа смањује за један процентни поен. С тим у вези, стопа доприноса за пензијско и инвалидско осигурање са 25% смањује се на 24%. Предложено решење односи се на смањење стопе доприноса на терет послодавца, тако да је висина стопе

за пензијско и инвалидско осигурање коју послодавац плаћа на свој терет (на зараду) 10% уместо 11% колико је према важећем законском решењу.

Уз чл. 4. и 5.

У вези са чл. 45. и 45в Закона, којима се уређује право послодавца на повраћај дела плаћених доприноса за обавезно социјално осигурање, у проценту од 65% до 75%, по основу зараде новозапослених лица, предлаже се продужење периода примене постојећих олакшица. Како олакшице истичу закључно са 31. децембром 2022. године, предлаже се продужење на 31. децембар 2023. године.

Уз члан 6.

Прецизира се почетак примене овог закона.

Уз члан 7.

Предлаже се да овај закон ступи на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

V. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Очекује се да ће се по основу смањења стопе доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање на терет послодавца остварити губитак од 30,5 милијарди динара, што се сматра оправданим имајући у виду ефекте подстицања запошљавања.

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности? Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

Основни документи јавних политика који се спроводе су Ревидирана фискална стратегија за 2022. годину са пројекцијама за 2023. и 2024. годину („Службени гласник РС”, број 106/21 - у даљем тексту: Ревидирана фискална стратегија), Фискална стратегија за 2023. годину са пројекцијама за 2024. и 2025. годину (у даљем тексту: Фискална стратегија) и Програм економских реформи за период од 2022. до 2024. године (у даљем тексту: Програм економских реформи). Поред њих спроводи се и Стратегија запошљавања у

Републици Србији за период од 2021. до 2026. године („Службени гласник РС”, бр. 18/21 и 36/21-исправка).

У погледу фискалног оквира за период од 2022. до 2024. године предвиђен је наставак смањења укупног пореског оптерећења рада чиме се додатно растеређује привреда, односно повећава конкурентност приватног сектора.

Измене и допуне Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање у претходном периоду биле су, између осталог, усмерене на смањење фискалног оптерећења прихода које физичка лица остваре по основу рада. У том смислу, у претходном периоду су смањене стопе доприноса за обавезно социјално осигурање, и то 2018. године Законом о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, број 95/18) смањена је стопа доприноса за осигурање за случај незапослености са 1,5% на 0,75%, 2019. године Законом о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, број 86/19) смањена је стопа доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање са 26% на 25,5% и 2021. године Законом о изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Службени гласник РС”, број 118/21) са 25,5% на 25%. Смањењем стопе доприноса за обавезно социјално осигурање обезбеђује се мање фискално оптерећење прихода које физичка лица остваре по основу рада и смањење трошкова пословања привредних субјеката.

У предметним стратешким документима наведено је да ће фискална политика у наредном периоду бити фокусирана на наставак смањења укупног пореског оптерећења рада чиме се додатно растеређује привреда, односно повећава конкурентност приватног сектора.

Програм економских реформи садржи средњорочни оквир макроекономске и фискалне политике као и детаљан приказ структурних реформи које треба да допринесу повећању конкурентности националне економије, стварању привредног раста и развоја, креирању нових радних места и услова за бољи живот грађана.

Према Програму економских реформи, који се у великој мери ослања на Фискалну стратегију, структурне реформе, у складу са смерницама Европске комисије, организоване су у 11 кључних области: управљање јавним финансијама; зелена транзиција; дигитална трансформација; истраживање, развој и иновације; реформе у области економских интеграција; реформе транспортног тржишта; пољопривреда, индустрија и услуге; образовање и вештине; социјална заштита и инклузија; системи здравствене заштите, а приказане су у 21 структурној реформи.

У Стратегији запошљавања наведено је да је потребно остварити континуитет у спровођењу политике запошљавања, а као један од кључних проблема које је потребно решити спровођењем ове стратегије је и високо пореско оптерећење зарада.

Предложеним изменама и допунама Закона постигли би се циљеви који су постављени у наведеним документима јавних политика.

У циљу наставка смањења укупног фискалног оптерећења рада предложено је смањење стопе доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање са 25% на 24%. На овај начин обезбеђује се мање фискално оптерећење прихода које физичка лица остваре по основу рада.

Како би се постигао континуитет у спровођењу политике запошљавања, предложеним изменама и допунама закона продужен је период примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица у виду права на повраћај дела плаћених доприноса

по основу зараде новозапосленог лица у проценту од 65% до 75%, са 31. децембра 2022. године на 31. децембар 2023. године.

Предложена решења имају за циљ наставак смањења укупног фискалног оптерећења рада, повећање запослености, стварање услова за сузбијање „сиве економије” и стварање подстицајног амбијента за раст и развој.

2) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Основни документи јавних политика који су од значаја за предложене измене и допуне су наведена Ревидирана фискална стратегија за 2022. годину, Фискална стратегија за 2023. годину и Програм економских реформи.

Како је Ревидираном фискалном стратегијом и Фискалном стратегијом предвиђен наставак смањења укупног фискалног оптерећења рада предложено је смањење стопе доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање. На овај начин смањило би се фискално оптерећење прихода по основу рада и смањили би се трошкови пословања привредних субјеката.

У Програму економских реформи у вези са средњорочним и макроекономским сценаријем, наведено је, између осталог, да ће се након донесених мера у правцу пореског растерећења рада наставити смањивање броја запослених у сивој зони и њихово превођење у контингент формално запослених. Продужењем периода важења постојећих олакшица за запошљавање новозапослених лица даје се подстицај запошљавању и постиже се ефикаснија борба против сиве економије.

Постојеће олакшице су конципиране на начин да дају подстицај запошљавању нових лица кроз повраћај дела плаћених доприноса по основу зараде новозапосленог лица. Ова олакшица је у садејству са истоврсном пореском олакшицом која је прописана у области пореза на доходак грађана, чији је период примене продужен сагласно закону којим се уређује та област. На овај начин се реализује континуитет у спровођењу политике запошљавања, што је наведено у Стратегији запошљавања.

3) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Постојеће олакшице за запошљавање могле би да буду искоришћене у већем обиму, па је предложено продужење периода њиховог важења са 2022. године на 2023. годину.

4) Која се промена предлаже? Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Предлаже се смањење стопе доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање, што ће довести до смањења фискалног оптерећења прихода по основу рада.

Предложено смањење стопе доприноса за пензијско и инвалидско осигурање у складу је са одређеним циљевима из Ревидиране фискалне стратегије, Фискалне стратегије и Програма економских реформи. Сматрамо да су предложене измене неопходне за развој подстицајног пословног амбијента, у смислу одржавања континуитета у спровођењу политике запошљавања.

Предложено је и продужење периода примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица у виду права на повраћај дела плаћених доприноса по основу зараде

новозапосленог лица у проценту од 65% до 75%, са 31. децембра 2022. године на 31. децембар 2023. године. Ова мера подстицаја за запошљавање незапослених лица односи се на лица који су на евиденцији код Националне службе за запошљавање, и за велики број послодаваца који су их користили у претходном периоду представља значајну финансијску олакшицу у пословању.

Према подацима Пореске управе ове олакшице је користило 2019. године око 24.500 послодаваца за око 71.500 запослених, 2020. године око 21.000 послодаваца за нешто више од 59.000 запослених, 2021. године око 21.000 послодаваца за нешто више од 61.000 запослених и у првој половини 2022. године нешто више од 16.000 послодаваца за око 46.000 запослених.

Олакшица	2019. година		2020. година	
	Број послодаваца	Број физичких лица	Број послодаваца	Број физичких лица
21в ЗПДГ и 45 ЗДОСО (укупно)	22,188	58,390	18,942	48,467
21д ЗПДГ и 45в ЗДОСО (ОЛ 21)	2,223	13,038	1,754	10,579

Олакшица	2021. година		01.2022 - 06.2022.	
	Број послодаваца	Број физичких лица	Број послодаваца	Број физичких лица
21в ЗПДГ и 45 ЗДОСО (укупно)	19,206	50,748	15,268	38,527
21д ЗПДГ и 45в ЗДОСО (ОЛ 21)	1,588	10,454	1,263	7,426

Имајући у виду наведене податке, у 2020. и 2021. години дошло је до смањења и броја послодаваца и броја запослених за које су послодавци користили олакшице, што је вероватно последица пандемије Цовид-19 и отежаних услова пословања свих привредних субјеката. На основу података за прво полугодиште 2022. године, очекује се већи број послодаваца који ће користити олакшице и већи број запослених за које ће послодавац користити олакшице за запошљавање.

Предложеним решењем постиже се континуитет у коришћењу олакшица, што је нарочито важно за послодавце у планирању трошкова пословања.

Поред тога, обавеза доприноса за обавезно социјално осигурање по основу прихода физичких лица од уговорене накнаде (од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана), за које обвезник доприноса сам обрачунава и плаћа припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање, сагласно споразуму који је кроз активности Радне групе постигнут са представницима удружења радника на интернету, уређује се на начин којим се омогућава да лица која остварују предметне приходе, под законом одређеним условима, плаћају допринос за пензијско и инвалидско осигурање и за здравствено осигурање.

5) На које циљне групе ће утицати предложена измена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Предложена решења утицаће на послодавце као и на физичка лица која нису запослена и радно ангажована.

Кроз смањење стопе доприноса за обавезно социјално осигурање створиће се услови за даље фискално растерећење прихода по основу рада, чиме се стварају претпоставке за стимулисање нових запошљавања.

Такође, продужењем постојећих олакшица послодавцима из приватног сектора даје се могућност да наставе са коришћењем постојећих фискалних подстицаја, а све у циљу стварања претпоставки како би се инвестирало у радна места и запошљавало више лица.

Предложена решења утицаће на физичка лица која остварују приходе по основу уговорене накнаде (од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем у складу са законом којим се уређује порез на доходак грађана), за које обвезник доприноса сам обрачунава и плаћа припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. Сагласно споразуму који је кроз активности Радне групе постигнут са представницима удружења која представљају раднике на интернету, обавеза плаћања доприноса уређује се на начин којим се омогућава да лица која остварују предметне приходе, под законом одређеним условима, плаћају допринос за пензијско и инвалидско осигурање и за здравствено осигурање.

6) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Не постоје важећи документи јавних политика којима би се могла у потпуности остварити промена предложена овим законом.

7) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

С обзиром да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона. Применом важећих прописа немогуће је остваривање жељених измена у потпуности, што је и разлог за доношење овог закона.

8) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (status quo).

У случају недоношења овог закона било би онемогућено даље фискално растерећење пореских обвезника и стварање подстицајног окружења за пословање привредних субјеката.

9) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

У овом тренутку није могуће применити искуство других држава, имајући у виду да се ради о доприносу стварању подстицајног окружења за пословање привредних субјеката сетом различитих олакшица и ослобођења које су прилагођене потребама домаћег привредног амбијента.

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Као главни циљеви и смернице економске политике у наредном периоду, имајући у виду поменути основна документа јавне политике, опредељено је да ће фискална политика у наредном периоду бити фокусирана на наставак смањења укупног пореског оптерећења рада чиме се додатно растеређује привреда, односно повећава конкурентност приватног сектора. Мере фискалне природе које су обухваћене кроз предложене измене закона представљају активности чији нормативни оквир треба да створи услове за планирано стварање повољног пословног амбијента за пословање привредних субјеката и повећање запослености.

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доведе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Предметном променом је потребно допринети додатном растеређењу привреде, повећању конкурентности националне економије, стварању услова за привредни раст и развој, креирање нових радних места и борби против сиве економије.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Општи и посебни циљеви су усклађени са важећим документима јавних политика, и то првенствено са Ревидираном фискалном стратегијом, Фискалном стратегијом и Програмом економских реформи, као и Стратегијом запошљавања у Републици Србији за период од 2021. до 2026. године.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Остваривање општих односно посебних циљева који желе да се постигну ће моћи да се оцени праћењем кретања запослености, као и бројем послодаваца који започињу са коришћењем олакшица и ослобођења.

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана "status quo" опција?

„Status quo” опција није разматрана, имајући у виду да је потребно даље фискално растерећење пореских обвезника и стварање подстицајног окружења за пословање привредних субјеката. У одабиру опција тражило се најоптималније решење за остварење постављених циљева.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

С обзиром на то да су предложена решења нормативног карактера не постоји могућност да се постављени циљеви остваре без доношења закона, па нису разматране друге опције.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Све предложене измене су подстицајног карактера. Продужењем постојећих олакшица дао би се додатни подстицај послодавцима да запошљавају нова лица, а смањењем стопе доприноса за обавезно социјално осигурање смањило би се фискално оптерећење прихода по основу рада. Обухватом прихода од уговорене накнаде (од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем), за које обвезник доприноса сам обрачунава и плаћа припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање, омогућава се плаћање доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и за здравствено осигурање на прописану основицу под законом утврђеним условима, и с тим у вези остваривање права по предметном основу. Наиме, опредељењем за један од начина утврђивања пореске основице сагласно закону којим се уређује порез на доходак грађана, обвезник се такође опредељује и за начин утврђивања основице доприноса и висину обвезе по том основу.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

У оквиру предложених решења нису идентификоване институционално управљачко организационе мере.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

С обзиром да се ради о законској материји, одређена постојећа законска решења једино је и могуће мењати и допуњавати доношењем закона. Промена се не може постићи спровођењем информативно-едукативних мера.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Имајући у виду да су предложена решења нормативна материја, нема могућности да се жељени циљеви постигну без доношења закона, односно без интервенције јавног сектора.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Надлежни органи поседују ресурсе за спровођење предложених измена.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Смањењем фискалног оптерећења прихода по основу рада и продужењем периода примене подстицајних мера постигло би се даље стварање повољног амбијента за пословање привредних субјеката.

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Смањење стопе доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање ће имати негативан ефекат на буџетске приходе, али се очекује да кроз повећање зарада и раст запослености и с тим у вези плаћањем јавних прихода буде надокнађен овај губитак.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

/

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

/

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

/

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

/

Кључна питања за анализу економских ефеката

1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Предложено решење у делу смањења стопе доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање имаће за последицу смањење трошкова у привреди јер се применом те мере омогућава мање фискално оптерећење прихода по основу рада.

Поред тога, предложеним продужењем периода примене постојећих олакшица за запошљавање нових лица такође ће се утицати на смањење трошкова у привреди, тј. за послодавце који буду користили те мере.

Предложена решења утицаће на физичка лица која остварују приходе од уговорене накнаде (од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем), за које обвезник доприноса сам обрачунава и плаћа припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање. Сагласно споразуму који је кроз активности Радне групе постигнут са представницима удружења која представљају раднике на интернету, омогућава се плаћање доприноса за пензијско и инвалидско осигурање и за здравствено осигурање на прописану основицу под законом утврђеним условима, и с тим у вези остваривање права по предметном основу. Опредељењем за један од начина утврђивања пореске основице сагласно закону којим се уређује порез на доходак грађана, обвезник се такође опредељује и за начин утврђивања основице доприноса и висину обвезе по том основу.

2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Смањењем фискалног оптерећења прихода по основу рада и продужењем периода примене постојећих олакшица за запошљавање послодавци ће имати мањи трошак пословања, што би требало да има повољан ефекат на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту. Такође, и по основу прихода од уговорене накнаде (од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем), за које обвезник доприноса сам обрачунава и плаћа припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање, имајући у виду начин утврђивања обавезе доприноса и у складу са тим висину фискалног оптерећења, требало би очекивати да предложена решења имају повољан ефекат на конкурентност тих субјеката првенствено на иностраном тржишту.

3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

Предложене измене би требало да имају повољан утицај на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

Предложено продужење периода примене постојећих олакшица као и мера у погледу плаћања доприноса на приходе физичких лица од уговорене накнаде (од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем), за које обвезник доприноса сам обрачунава и плаћа припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање, од којих лица значај број представљају радници у области информacionих технологија, требало би да подстицајно утиче на развој иновационих делатности, као и делатности истраживања и развоја.

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

/

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

Предметним законом не уређује се радноправни статус запослених и послодаваца.

Један од циљева измена и допуна закона је борба против „сиве економије”, односно стварање услова за ефикасније сузбијање нелегалног рада физичких лица подстицањем запошљавања. Постојеће олакшице за запошљавање којима је продужен период примене помоћи ће у остварењу тог циља.

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Предложена законска решења не стварају додатне трошкове грађанима и привреди.

Предложено решење у делу смањења стопе доприноса за обавезно пензијско и инвалидско осигурање имаће за последицу смањење трошкова у привреди јер се применом те мере омогућава мање фискално оптерећење прихода по основу рада.

Поред тога, предложеним продужењем периода примене постојећих олакшица такође ће се утицати на смањење трошкова у привреди, тј. за послодавце који буду користили те мере.

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

Предложена решења нису конципирана тако да подстичу неку специфичну групу популације и имају за циљ развој повољног пословног амбијента за пословање привредних субјеката.

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

/

4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Предложена решења не стварају трошкове ни грађанима ни привреди, с обзиром да имају за циљ даље стварање услова за прилив инвестиција, запошљавање и привредни раст кроз обезбеђивање повољнијих услова привређивања растерећењем привредних субјеката.

Поред тога, предложеним решењима подстиче се легално запошљавање и самим тим побољшање положаја лица која су незапослена.

5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

Предложена решења омогућавају равноправан третман и не доводе до дискриминације.

6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

/

7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

Предложена решења нису конципирана тако да подстичу развој одређеног региона, већ тако да се примењују на целокупној територији Републике Србије.

8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

Не очекује се утицај на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања.

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уводе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

Изабраном опцијом не уводе се организационе, управљачке или институционалне промене.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Пореска управа има капацитет за спровођење изабране опције. Сектор Пореске управе који је надлежан за информационе и комуникационе технологије може потребно проширење софтвера да покрије из редовних средстава намењених за одржавање.

3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

За реализацију није било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора.

4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

Изабрана опција је у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика.

5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Изабраном опцијом повећава се правна сигурност обвезника. Дефинисањем јасних услова за остваривање олакшица за запошљавање доприноси се већој правној сигурности пореских обвезника и извесности у погледу елемената порескоправног односа.

6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Изабрана опција, којом се јасно уређује остваривање права и обавеза обвезника утиче се на одговорност и транспарентност рада јавне управе која у погледу права и обавезе из порескоправног односа примењује одредбе закона и других прописа сагласно начелу законитости.

7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Потребно је извршити измене и допуне апликативних софтвера за подношење и администрацију пореских пријава и за примену измена од стране запослених радника, као и сачињавање одговарајућих упутстава, инструкција и др.

Кључна питања за анализу ризика

1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Предложена решења имају за циљ даље стварање услова за прилив инвестиција, запошљавање и привредни раст кроз обезбеђивање повољнијих услова привређивања растерећењем привредних субјеката. Позитивне последице доношења овог закона односе се на стварање услова за запошљавање запослених. Поред тога, предложеним решењима подстиче се легално запошљавање и самим тим побољшање положаја лица која су незапослена. Предложен начин плаћања доприноса по основу уговорене накнаде (од ауторских и сродних права на које се порез плаћа самоопорезивањем, као и по основу уговорене накнаде за извршени рад на које се порез плаћа самоопорезивањем), резултат је споразума који је кроз активности Радне групе постигнут са представницима удружења радника на интернету.

2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

/

2) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

/

Информације о спроведеним консултацијама:

У погледу примене предложених законских решења у току израде Нацрта закона извршене су консултације са Пореском управом, као релевантним органом државне управе од које је добијено позитивно мишљење.

Овај закон је у поступку припреме достављен надлежним министарствима и другим надлежним органима, тако да је заинтересованим странама пружена прилика да се изјасне о предложеном закону.

Информације о битним елементима административног поступка који се уређује прописом:

Предложеним изменама и допунама Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање не врши се измена постојећих административних поступака, нити се уводе нови административни поступци.

